

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Klerikalci in obratni zaupniški sistem kovinarjev na Jesenicah.

Klerikalci protestirajo proti sistemu obratnih zaupnikov v svoje glasilo »Naša Moč« z dne 1. maja ter izrekajo nezaupnico in jadikujejo, da bi se morale vršiti volitve ne po oddelkih, temveč skupno z vsemi obrati in po proporciju: seveda po takem proporciju, da bi njihova ogromna manišina napram kovinarjem zamogla delati zgago, toda ne boš Jaka! Pomenimo se!

Sedmi mesec je že pogodbeno uveljavljen obratni zaupniški sistem, povsod so bili klerikalci navzoči. Pustili smo jih živeti, ker vemo, da živi ne morejo pod zemljo, dasi poznamo globoko njihovo demagoško zahrbtno delovanje.

Peščica klerikalcev, ki je v tukajšnjem podjetju zaposlena, nam ne more delati zgage in preglavice, tega smo si svesti iz preizkušeni. Kaj hočejo torej?

Pustili smo, da je bil klerikalec navzoč pri oktoberski razpravi 1. 1921. in seveda je zial, ker mu je bilo precej nerazumljivo, kakšen pomen ima ta zaupniški sistem. Ko pa se je njemu in g. ravnatelju pojasnila naša zahteva in po dosedaj pogodbe je tudi zastopnik klerikalcev podpisal pogodbo, kakor tudi narodni socialist.

Ker pri nas v Jugoslaviji ne obstoja zakon o obratnih svetih, je logično, da si bo morala strok. organizacija z tokom časa in razumevanjem sama uveljaviti čim boljše zastopstvo delavstva v obratih. Za nas ni merodajno, kaj in kako imajo slične institucije uveljavljene v drugih državah, to nam more služiti le za direktivo. Merodajno je pa za nas to, kaj smo sami zmožni uveljaviti in voditi, ne po tujih sistemih in predpisih, temveč po lastni moči, zmožnosti in okoliščinah.

Zato se je volitev obratnih zaupnikov izvršila popolnoma enostavno po oddelkih. Volilno pravico pa so imeli vsi nad 18 let stari delavci in delavke, ne glede na državljanstvo, ako je bil dotičnik že najmanj en mesec zaposlen v obratu. Izvolitev je odločala večina glasov. Izvoliti se je moralo v vseh treh tovarnah 49 obratnih zaupnikov in 50 namestnikov ter glavnega zaupnika, ki je bil izvoljen poleg dveh glavnih zaupnikov za Javornik in Dobravo še kot glavni zaupnik za vse tri tovarne iz srede izvoljenih obratnih zaupnikov.

Klerikalci so imeli za agitacijo popolnoma prosto roko. Kandidatne liste so imeli po vseh obratih. Ali smo torej mi krivi, če jih nikdo ne mara ter, da so iz vseh treh tovarn dobili samo enega zaupnika in namestnika v kovačnici na Savi (ne pa dva zaupnika pot piše »Naša Moč«)? V vseh treh tovarnah se je oddalo 1103. glasove za kandidate kovinar-

ske organizacije, za klerikalce 188 in za narodne socialiste 23. Volilo ni 128 delavcev. Klerikalci trdijo, da bi z nekim vrag-sigavedi kakšnim proporcem dobili 10 zaupnikov, pa če bi jih dobili tudi 20, toda kaj pa moremo mi za to, če jih ljudje ne marajo? Po delu se sodijo ljudje in organizacije. Ko ti ljudje vidijo, da res ni več obstanka za njih krščanski lažisocializem vsaj na Jesenicah ne, pa še vedno tiščijo z glavo v zid. Predbaciva se nezaupanje obratnim zaupnikom. Sedaj vas pa nesramni zahrbtni pozivljamo, da nam poveste slučaje, kje se ni interese vaših par ljudi ravno tako zastopalo, kot interese vseh drugih.

Ako pa rajši trpite kot posamezniki morebitne krivice ne da nam to sporočite potem blagor vam, kajti dolžnost obratnega zaupnika ni, da bi prosil koga, da ga sme braniti. Sicer pa poznamo Vaš namen! Volitve obratnih zaupnikov v tovarni hočete izvesti na centralistični podlagi, že veste zakaj — mi tudi — v državni politiki ste avtonomisti, zadnji čas ste postali tudi pravi katoliški boljševiki, pa vse ne pomaga nič. Razredno zavedno delavstvo se smeje vaši zeleni peni jeze in klerikalni Janezki na Jesenicah boste morali omejiti svoj pohlep po nadvladi.

Razumemo pa, da vas bode v oči naš napredek na vseh poljih in za hrbet hočete streljati zaupniškemu zboru, katerega edino resnično ščiti strokovna org. kovinarjev.

Obratni zaupniki so izvoljeni z veljavnostjo mandatov do meseca junija 1923. in do takrat bodo morda še kovači spregledali.

Ali ste videli prvega maja rdečo armado enotno — mi korakamo!

Na Javorniku so zadnji čas neki Žerjavovci sestavili nekaj od Samostojne unije na tujem, nakar pa niti ne odgovarjamo, ker smo si svesti, da bodo sodrugi na Javorniku znali pomesti z razdirači. Čudimo se le, zakaj ta Samostojna »mumija« tako molči na Javorniku in zakaj ne skliče shoda, da se pomerimo...

Pa pustimo vse te ljudi, naj se igračkajo, se bodo že še opekli. Nam je žal, pa kaj hočemo, saj smo jim že nešteto-krat vse tako lepo pojasnili.

Pavla Torkarja J. S. Z. iz Jesenic in še par drugih pri Martinovih pečeh pa bo menda treba kmalu zopet kontumacirati, ker menda zopet grizejo.

Če ne bo drugače, Pavle, bomo pa malo zaropotali. Z maslom na glavi ne hodi na sonce! Za danes to, vdrugič bomo brezobzirni! — Obratni zaupnik.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 10 Din.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 60 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

»O OBLJUBAH IN DEJANJH RUSKIH BOLJŠEVIKOV«.

V veži ljubljanskega okrajnega glavarstva v Hrenovi ulici šte. 11 visi na uradni deski poleg razglasov predsedstva pokrajinske uprave za Slovenijo tudi letak s tremi slikami z gornjim naslovom. Na prvi kričeči sliki so vojaki rdeče Rusije, ki gredo s samokresi in sabljami nad mirne prebivalce, streli pokajo in boljševiki more, da je groza. Poleg te slike pa je napis »Mir« in nato sledi sledeče ogabno poročilo: »Boljševiki, ki v svojem časopisju, brošurah in plakatih najbolj kriče proti vojaštvu in vojni, so danes vendar največji militaristi ter izdajajo gotovo največje zneske v celi Evropi za oboroževanje. Vojna traja v Rusiji kot znano že od leta 1914., torej polnih 7 let. Njihovo govoričenje o »miru« in »ljubezni« so le prazne fraze kot nam to predočuje slika.« Na drugi sliki so zopet rdeči vojaki, ki streljajo v hrbte pri zidu stoječim otrokom, ženam, možem in starčkom. Sledi sledeče odkritje pod naslovom »Svoboda«: »Pripravljeni smo, da žrtvujemo svoje življenje za svobodo.« tako se je izrazil odlični boljševik. Tega reda pa se ne drže moskoviti, ki ugonabljajo brezobzirno na tisoče in tisoče nedolžnih otrok, žen ter starcev. S tem hočejo gotovo dokazati, kako pojmujejo »boljševiško svobodo«. Njihovo geslo je: »Umakni se ter napravi prostor meni.« Na tretji sliki je zimski pokrajina, smrt s koso na rami hodi med ljudmi, ki padajo v sneg, utrujeni od lakote. Na padajoče se spuščajo krokarji in iz ozadja se strahotno dvigajo proti nebu tvorniški dimniki. Pod naslovom »Prehrana« berno: »Rusija, ona bogata Rusija, ki so jo nekdaj imenovali žitno zakladnico Evrope, katera je svojčas s hrano zalagala Nemčijo, Švedsko, Norveško in druge države, ona Rusija strada in to zaradi tega, ker si boljševiki lastijo pravico do zemlje in poljskih pridelkov, namesto da bi to pustili onim, ki jim ta pravica edino pripada. Boljševiški program zahteva to in istega se drže kot svetega pisma. Danes se nabirajo po celi Evropi prispevki za ono Rusijo, ki bi lahko — v srečnejšem položaju zalagala z živili celi svet. Za vse to se ima zahvaliti Rusija modri upravi »velikih ekonomov Leninu in Trockemu.« (Zadnji stavek je debelo tiskan).

Poznamo kapitalistični tisk, ki operira z najneverjetnejšimi lažmi, katerim morejo nasesti le tisti ljudje, ki se ne zanimajo dovolj za dogodke po svetu. Dnevno čitamo v francoskih buržoaznih časopisih o strahovitih morijah teh preklicanih boljševikov, ki so socializirali vso lastnino. Tako na primer so pred kratkim poklali čez milijon ljudi, priče pa so seveda francoski kapitalistični listi. Francoski bankirji naravnost preplavljajo književne trge z brošurami podobne vsebine.

Večkrat naletimo na zelo ganljive prizore. Tako na primer so židje v zadnjem času slovesno prekleli Trockega v cerkvi in ko je ljudstvo ponavljalo za duhovniki prekletstvo, se je ob cerkvenih vratih zgrudila Trockijeva mati, obupno plakačo. Take storice naj bi vplivale na vse versko čuteče ljudi, da bi z vsem gnevom zasovražilo boljševike. Posameznih komunistih laži ni potreba še posebej zavračati, ker je socialističnemu delavnemu ljudstvu v kljub grmadam kapitalističnih laži in zavijani, položaj v Rusiji že toliko znan, da ne more nasesti takim trikom zlate internacionale. Nezaslišana sramota in predrznost prve vrste je, da si upajo naše oblasti take letake razobešati na uradni deski, kakor se je to zgodilo v Ljubljani! Socialistično delavstvo si bo dobro zapomnilo tudi to klofuto njemu naravnost v obraz! Zapomnilo si bo dobro, da se mudi zloglasni kontrarevolucionarni krvnik Wrangel še vedno v Jugoslaviji, kjer nadzira svoje čete za pohod proti sovjetski Rusiji, v smeri kavkaških bogatih petrolejskih vrelcev in da tvori v Jugoslaviji pravzaprav državo v državi!

Politične vesti.

= Mikrokefalni »Narod« ponastikuje par odlomkov iz našega predvčerajšnjega uvodnika »Zatajil sem ga!« in na koncu ugotavlja, da je že večkrat poročal o nesoglasjih med vodstvom naše stranke in tkzv. Kocmurjevo skupino, pa da smo mi sproti take vesti proglašali za neresnične. Članek so dr. Korena mu je sedaj v veliko zadoščenje, ker mu potrjuje, da je imel on (»Narod«) vendarle enkrat prav. Razumemo, da se gospodje v Knafljevi ulici svoje bistrumnosti tako vesele, saj jim je ta njihova bistrumnost doslej samo grde uspehe pokazala in jim vedno v odločnem trenutku odrekala, razumno to povsem človeško veselje, vendarle si ne moremo kaj, da bi jim ne napravili debele črte preko vseh računov. Ker gospodje so s svojo bistrumnostjo namreč še enkrat v vodo padli. Pozabili so popolnoma to, kar smo mi na njihova poročanja proglašali, ali pa so se zlagali, ker drugače bi morali napisati, da smo njihova poročila korigirali v toliko, da med vodstvom naše stranke oziroma stranko in Kocmurjevo skupino ne more biti nobenih nesoglasij, ker se mi zato niti toliko ne brigamo, kolikor je črnega za nohtom. Ta skupina, če sploh obstoja, na vsak način ni včlanjena v stranki, kakor ni sam g. Kocmur članjen pri nas še iz časov pred trboveljskim kongresom. Od tega kongresa dalje pa bi morali vedeti, čeprav niste premočni v glavah, iz pisave našega lista, da nimamo prav nič skupnega s tistimi, kar je bilo in da se z ljudmi »socialisti«, ki niso naši člani, sploh ne menimo, v kolikor ne zakrivijo kakih nerednosti, za katere jih moramo kot glasilo delovnega ljudstva postaviti pred javnostjo na odgovor. To je reč, ki je ne moremo razumeti niti vaši kumpani pri »Jutru«, čeprav jedo kruh pri »najbolji informiranem dnevniku« v Ljubljani in v Jugoslaviji sploh. Morda pa se vam bo le malce zasvetilo, če vam povemo majhno primerko: Kaj naj poročemo, če se boste enkrat po »informacijah« izmislili in začudenemu občinstvu napisali, da vladajo med vodstvom naše stranke in n. pr. vašim Tavčarijem ali Žerjavom ali katerikoli med vami nesoglasja? Smejale bi se vam krave, če bi kaj takega napisali. In, glejte, krave imajo sedaj dovolj povoda, da se vam smejejo, če pišete o kakem ne-

soglasju med nami in g. Kocmurjem, ki stoji z nami v istem razmerju kakor vaši Tavčariji in Žerjavi ali katerikoli drugi med vami.

+ Prvi javni nastop jugofašistov v Ljubljani. Preteklo sredo, 17. t. m. je bilo v ljubljanskem »Mestnem domu« zborovanje podpornega društva jugoslovanskih akademikov. Obravnavali so spremembo društvenih pravil in kakor hitro so prišli do točke 5., ki bi se naj spremenila v toliko, da bi bili redni člani samo tisti dijaki, ki dobivajo hrano v menzi, se je pričela rabuka. Nekateri visokošolci so bili namreč mnenja, da ni izključeno, da bi dobili vse funkcije v društvu člani Wranglove armade, 150 po številu. Kakor hitro je padla beseda o Wranglovcih, se je pričel splošen pretep, v katerem so se odlikovali demokratski dijaki z Dalmatinci in Wranglovci na čelu. Dalmatinski akademik Galzinia pa je celo streljal s samokresom. Zborovanje je bilo nato zaključeno, ker so se dijaki takoj razkropili kakor hitro je padel strel. Baje so imeli vsi dalmatinski dijaki pripravljene samokrese, ki jih pa niso rabili, ker so uvideli, da so v manjšini. Pripravljene so bili tudi ruski dijaki s palicami in nagajkami. Zahtevamo, da policija vsem tem dalmatinskim akademikom takoj odvzame orožje, ker nikakor ne moremo trpeti, da bi zaradi njih prišlo še do prelivanja krvi. Znano nam je namreč, da so v svojem šovinističnem navdušenju že večkrat napadli mirne mimoidoče. Tudi so baje v »Udruženju dalmatinskih studenata« razni temni elementi, ki so vsi člani splitske jugofašistske organizacije. Na vsak način zahtevamo, da se ta zadeva razčisti!

+ Neuspela pogajanja z Italijo. Pogajanja z italijansko delegacijo o rapalski pogodbi se bodo v kratkem končala nepovoljno, ker so že zopet nastale težkoče, zlasti glede zadrškega vprašanja. Pogajanja se bodo pričela najbrž v kakem drugem mestu in ne v Santi Margheriti kakor doslej. Jugoslovanska delgacija doživlja neusphe, kar je razumljivo, če pomislimo, da jo vodijo kapitalistično vzgojeni delegati, katerim pomagajo ob vsaki priliki neurejene razmere v naši državi, katerih pa je kriva v prvi vrsti belgrajska vlada sama.

+ Po štirih letih so se naši diplomati spomnili, da je treba nekaj ukreniti za povratek tistih Jugoslovancev, ki še sedaj čakajo rešitve v ruskem ujetništvu. V Genovi je član naše delegacije interveniral za povratek teh revežev pri Čičerinu, ki je takoj odposlal v Moskvo tozadevni nalog. Radovedni smo, kakšne obzade so delali tuji diplomati, ko so zvedeli, kdaj in ob kateri priliki so se naši krmarji spomnili, da imajo tudi nekoliko dolžnosti do tistih naših ljudi, ki trpe v daljni tujini.

+ Ruska delegacija se bo udeležila haaške konference. V sredo, 17. t. m. je bila sprejeta na popoldanski seji politične podkomisije sledeča začasna mirovna pogodba: 1. Podpisane države se strinjajo s sklicanjem komisije, ki bo poravnavala neizravnane spore med sovjetsko Rusijo in ostalimi državami. 2. Najkasneje do 20. junija bodo v neruski komisiji zastopane države naznanile ruski vladi imena članov komisije, kar bo istočasno storila tudi ruska delegacija. 3. Vprašanja, o katerih bo razpravljala ta komisija, morajo vsebovati vse probleme, tudi dolgove in kredite. 4. Obe komisiji boste delovali za sporazum v vseh vprašanjih, o katerih boste razpravljale. 5. Da boste mogli obe komisiji mirno nadaljeviti svoje delo, se podpisane države zavezujejo, da se bodo

vzdržale vsake napadalne akcije v drugi državi. Podlago začasne mirovne pogodbe naj bo status quo, položaj kakršen je, ki naj ostane v veljavi še 4 mesece po končanem delu komisije. Čičerin, predsednik ruske delegacije je ob tej priliki izrekel ostro obsodbo sistema dvojnih komisij, ki se je uporabljali že v Genovi brez dostojnih zaključkov. Izjavil je, da odklanja ruska delegacija vsako odgovornost za tako postopanje, da pa se bodo udeležili bodoče konference v kljub temu, da so jih razdelili v upnike in dolžnike.

+ Velike protivnoje demonstracije prirede 29. junija po vsej Angleški. Vse delavske stranke, ženska društva, bojevnik, književniki in novinarji se udeležijo teh demonstracij. Kot glavno jamstvo za bodoči mir bodo zahtevali razorožitev. Angleška je navzlic svojemu skoro do zadnjih možnosti razvitemu kapitalističnemu redu vendarle napredna država in socialistični nauki so globoko prodrli v množice vseh slojev. Zato je razumljivo, da bo tam zahteva po razorožitvi še najprej izvršena. Pri nas pa so n. pr. ravno novinarji glavni priganjači bodoči vojni.

Dnevne vesti. Ljubljana.

Kmetijska podružnica v Ljubljani, ki se je organizirala v zadnjem času, hoče do svojih močeh vplivati na izboljšanje gospodarskih prilik v območju ljubljanske občine. V ta namen želi podpirati predvsem vrtnarstvo, ker je ta stroka v Ljubljani najbolj zastopana. Posesnikom vrtov manjka danes pripravnih moči za obrezovanje in cepljenje drevja in trt, za cepljenje vrtnic, za žveplanje in škropljenje trt in za razna druga vrtnarska dela. Podružnica hoče tem nedostatom pomagati na ta način, da nastavi sposobnega vrtnarskega pomočnika oziroma vrtnarja, ki bo priglasičenim strankam opravljal potrebna dela proti določeni plači. Ker mora ta pomočnik toliko zaslužiti, da se lahko preživlja, je seveda od mestnih strank odvisno, ali ga bodo s potrebnimi deli zadostno podprle ali ne. Podružnica se obrača zaradi tega na vse posestnike vrtov z nujno prošnjo, da se priglasiijo vsi, ki želijo dobivati vrtnarskega pomočnika na delo. Od teh priglasičnic bo odvisno, ali bo mogoče nastavitvi takega pomočnika ali ne.

Udruženje jugoslovanskih inženjerov in arhitektov — sekcija Ljubljana, sidičnice sestanek za petek, dne 19. maja ob 20. v posebni sobi hotela Tratnik. Radi važnosti razgovora o »Zakonu o osnovanju inženjskih komor« in »Glavni skupščini« se pričakuje polnoštevilna udeležba. — Odbor.

V prid gladujočim bratom v Rusiji uprizoni dramatični odsek Invalidskega doma v Ljubljani v četrtek, dne 25. maja ob 8. zvečer v »Ljudskem domu« dramo v treh dejanjih »Revolucijska svatba«. Ystopnice se dobe v predprodaji v trafikih. Sever v Šelenburgovi ulici ter pri blagajni uro pred predstavo. Z ozirom na dobrotvorni namen prireditve, se p. n. občinstvo vlnudno vabi k čim obilnejši udeležbi.

Čevliarska zadruga za Ljubljano in okolico naznanja, da se bo vršila v nedeljo, 28. t. m. preizkušnja za pomagala. Kdor se želi preizkušnje udeležiti, naj se prijavi pri združnem načelniku Karlu Kordeliču, Rimska cesta 5, najkasneje do 24. t. m., ker na poznejše prijave se ne bo oziralo.

Rodilo se je v preteklem tednu 29 otrok (15 žensk), dva mrtvorojenca, umrlo je 15 oseb (12 žensk), največ za jetiko (4). Po 1 slučaj trebušnega legarja in skr-latice sta bila naznanjena.

Opozorjamo na današnji oglas tvrde Ivan Gajšek, v katerem se pripo-ručajo svetovnoznani pisalni stroji »The Oliver«.

Celje

Delavsko pevsko društvo »Naprej« v Ce-lju naznanja, da sprejema nove pevce samo do 1. junija 1922. Kdor iz delavskih vrst in sploh kdor občuti potrebo izobrazbe na kulturnem polju, se bo gotovo priključil našemu pevskemu zboru. Največja dolžnost k temu bi pa bila so-cialno mislečega delavca. Sodrugi, pripravimo se, da se bomo v poletnem času lahko tudi skup-no razveselili pri kakih izletih in si zapeli »Bod delu čast.« — Del. pevsko društvo »Naprej«.

Maribor.

Večer baleta in ritmike priredi v pe-tek, 19. maja t. l. v Narodnem gledališču v Mariboru slovenska plesalka Lidija Wi-slakova. Po sijajnih uspehih nastopih v ljubljanski operi prireja naša domačinka v raznih delih naše države predstave strogo umetniškega značaja. Opozorjamo mariborsko občinstvo na to izredno pri-reditev, ki se bo vršila samo enkrat. Na programu so: Chopin, Delibes, Dvořak, Gounod, Grieg, Mozart itd. Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni.

SLABOUMNOST POD KAPITA-LIZMOM.

Nobena tajnost ni, da goni kapitali-zen veliko armado mož in žena direktno v blaznost. Poleg velikega števila blaz-nih, povzročajo še večjo armado umobol-nih. Zlasti opazamo to pri otrocih.

Ko se je bil kapitalizem razvijal do svojega viška, se je z njim razvijala tudi slaboumnost.

Leta 1890. je bilo v Zedinjenih drža-vah 162 bolnišnic za umobolne. Leta 1910. jih je bilo že 373. Leta 1890. je bilo v teh bolnicah 73. 082 umobolnih, leta 1910. pa že 157.798. Poleg tega števila je na tisoče umobolnih, ki niso v bolnišnicah za umo-bolne. Načinčnega števila teh seveda ne vemo, vendar sodimo, da je visoko in da dokazuje zle posledice, ki jih rodi kap-talizem.

Vštevši popolnoma blazne in pa sla-boumne, cenijo, da je njih število v Zedi-njenih državah najmanj do 150.000.

Preiskava je dognala, da je med temi žrtvami 41,06 odstotkov delavcev in slu-žabnikov ter služkinj. Z drugimi beseda-mi, ti pridejo iz vrst, kjer so delavne ure najdaljše in plače najnižje.

Nekateri ljudje se čudijo, zakaj dela-jo dekleta raje v tovarnah, kakor pa v privatnih domovih. Slutnja sama jim po-ve, zakaj. Ena od teh slutenj je ta, ker se boje, da ne postanejo vsled dolgotrajnega dela in monotonosti, ki vlada pri takem delu, duševno bolne in končno slaboumne.

Število slaboumnih, ki prihajajo iz kmetij in od del, ki so na prostem, znaša 22,05 odstotkov.

Samota na kmetijah je brezdvomno velik vzrok tako visokim odstotkom sla-boumnih, ki pade na kmetijske naselbine, odnosno na kmetijske ljudi. Čezmerno delo in pomanjkanje razvedrila, ki zadene že-ne kmetov, je brezdvomno največji vzrok slaboumja.

Število slaboumnih iz industrialnih središč, znaša 16 odstotkov.

Kakor mnoge druge strahote, ki jih rodi kapitalizem, zakrivajo tudi te kolikor mogoče našim očem. Vsled tega tudi ni mogoče zapopasti, kako obsežno je šte-

vilo teh nesrečnih ljudi, niti žalostnih raz-mer, v katerih se nahajajo, ker jih ne vi-dimo.

Ne da bi hoteli postavljati te nesreč-nike kapitalističnega sistema na razstavo, bi bilo želeli, da bi se ljudstvo bolj zani-malo zanje in za razmere, pod katerimi morajo živeti slaboumni nesrečniki to mu-čno življenje; to bi pomagalo, da bi začeli ljudje misliti na odpravo sistema, ki je v veliki meri kriv za nesrečo teh ljudi.

Kakor samomor, tako povzročajo tudi slaboumnost živčna bolezen; in prenapeti živci so pod kapitalističnim sistemom ne-kaj sorodnega s tem sistemom samim.

Slaboumnost je eksistirala že pred kapitalizmom, toda nikdar ne v takem obsegu kakor danes. Kapitalistični sistem je pripomogel, da je dobilo človeštvo v svoji nesigurnosti in grozoti duševnega raka, ki razieda duha in telo.

Velikanski boj za eksistenco, ki se bje pod kapitalizmom s svojimi dušev-nimi skrbmi in telesnim padanjem, s svo-jiimi dražečimi in poparjajočimi podrob-nostimi in tendencami, s katerimi goni svoje žrtve v navado, ki so za človeka škodljive, s svojim duševnim in moralnim mrcvarenjem, goni na tisoče in tisoče mož in žena na rob, kjer razum na svo-jem prestolu opeša in naposled pade.

To so žrtve kapitalizma, darovane za sebičnost in nezavednost vseh, ki glasu-jejo, da se vzdrži kapitalizem na površju.

Za te razmere je edino zdravilo so-cializem. Socializem bo ustvaril izkori-ščiivoče industrije koristne za vse, ki de-lajo in ustvarjajo, ne pa le za nekatere, kakor je to za navadno živalsko eksisten-co in ga uvedlo v struge splošnega člo-veškega boja v prirodi, ki je človeku ne-izbegljiv. Vse rane, ki jih je prizadal kap-talizem človeštvo, socializem sicer ne bo mogel zaceliti naenkrat, ko pride na po-vršje, toda polagoma se bo z velikim de-lom in pripomočki, ki bodo na razpolago, doseglo vse — in človeštvo bo ozdrav-ljeno vseh takih bolezni, o katerih nam je znano, da imajo opravka z družabnimi razmerami in so posredno ali neposredno v zvezi s temi pojavi.

Iz stranke.

Krajevna politična organizacija SSJ v Sp. Šiški naznanja, da se bo vršil nie izredni občni zbor 24. maja ob 8. zvečer z zelo važnim dne-vnim redom. Udeležba vseh članov dolžnost!

Članstvo Socialistične stranke Ju-goslavije v Celju opozorjamo na člansko zborovanje, katero se bo vršilo v četr-tek, 18. maja 1922 v gostilni »Zeleni trav-nik« v Celju ob 7. zvečer. — Ker je dne-vni red nad vse važen, pričakujemo obilne udeležbe. Kraj. organ. SSJ v Celju.

Iz strok. gibanja.

SODRUGI V LJUBLJANI IN OKOLICI POZOR!

Podružnica kovinarjev v Ljubljani je sklenila, da napravi o blinkoštnih praznikih dvadnevni iz-let na Jesenice, Bled in okolico, nakar opozar-jamo vse sodruge v Ljubljani in okolici. Napro-sili smo ravnateljstvo državne železnice za polovično vožnjo. Vse informacije daje s. Janko-vič v tajništvo kovinarjev, Selenburgova ulica 6. II. nadstr. ki obenem tudi sprejema prijave.

Trbovlje. Podružnica Unije sloven-skih rudarjev v Trbovljah vabi vse svoje člane na diskusijo, katera se bo vršila v soboto, 20. maja ob 4. popoldne v pro-storih »Delavskega doma«. Nečlani ni-majo vstopa. — Predsednik.

Vestnik Svobode.

Šahovski odsek »Svobode« v Šiški, Jutri, 20. t. m. bodo ob 8. zvečer šahov-ske vaje. Točnost!

Dramatični odsek izobraževalnega društva »Svobode« v Sp. Šiški vabi vse resne prijatelje dramatik, da se udeležijo sestanka, ki se bo vr-šil v torek 23. t. m. ob 8. zvečer v dvorani »Za-družnega doma«, Sp. Šiška, Žibertova ul.

Trbovlje. Prihodnji teden, v torek, 23. t. m. otvori sodrug Tone Seliškar pod okriljem tukajšnje »Svobode« izobraže-valni tečaj s predavanjem: »Pomen iz-obrazbe. Razvoj zemlje«. Predavanja se bodo vršila vsak torek ob 7. v »Delav-skem domu«. Predavanja bodo sistema-tično urejena, tako da bodo imeli sluša-telji jasen pregled celega razvoja člove-ške družbe in sploh človeštva. Vstopnina 1 Din. Sodrugi udeležujte se teh pred-avanj — zakaj, čim več človek zna, več velja!

»Socializem in vera« bo kmalu doti-skana. Knjiga bo precej obsežna in v lepi opremi, na drobnem papirju. Veljala bo 8 do 10 dinarjev. Kdor jo naroči takoj in pošlje 8 dinarjev, dobi knjigo lično in tr-pežno vezano. Naročila sprejema: Po-krajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljub-ljani, poštni predal 168.

Kulturni vestnik.

SPORED NARODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI.

Drama:

Četrtek, 18. maja — Marija Stuart, gostovanje ge. Marije Vere, tragedinje iz Beograda. Izven.

Petek, 19. maja — Otok in Struga. Dijaška pred-stava. Začetek ob 3. pop. Izven.

Sobota, 20. maja — Madame Sans Gene. Izven.

Nedelja, 21. maja — Marija Stuart, gostovanje tragedinje Marije Vere iz Beograda. Izven.

Ponedeljek, 22. maja — Madame Sans Gene. B.

Začetek poletnega abonmana.

Opera:

Četrtek, 18. maja — Lakmé. E.

Začetek polemnega abonmana.

Petek, 19. maja — zaprto.

Sobota, 20. maja — Lakmé. D.

Nedelja, 21. maja — Luiza. Izven.

Ponedeljek, 22. maja — zaprto.

Torek, 23. maja — vojaška predstava, Bajaja. Izven.

»Novi Rod«, 5. šte. II. letnika, glasi-vo mladine v zasedenem Primorju, smo dobili. Prinaša naslednjo vsebino: Pesmi: Tja v ogrado (I. Albrecht), Ko smo spali (Leopoldina Leskovec), Sinica in ščinka-vec (C. Golar), Racek (A. Batagelj), Pro-za: Zgodbe kraljeviča Marka (Fr. Milčin-ski), Čudodelni som (Fr. Lipah), Zmaj z osmimi glavami (A. Bucik), Lisica-sestri-ca in volk (VI. Levstik), Ovna (J. Ribič-čič), Razno v pouk in zabavo in Kotiček malih. »Novi Rod« je bogato ilustriran in ga priporočamo. Stane ležno za inozem-stvo 15 lir in se naroča v Trstu, Škorklja Sv. Peter 62 (uprava). Uredništvo je v ulici Fabio Severo 25.

Boj alkoholu! Kot 3. zvezek Knjižni-ce zdravstvenega odseka za Slovenijo je izšle gorenja brošura, ki jo je napisal vse-učiliški docent dr. Ivan Robida v zelo po-ljudnem jeziku. Priporočamo jo vsem, ki korakajo v vrsti antialkoholnih borcev.

Shakespeare: Julij Cezar, je izšel v ponatisu v »Novi založbi«. Cena brošira-nega izvoda je 12 Din, vez. 18 Din. Knji-go priporočamo.

Fr. Milčinski: »Tolovaj Mataj«. Ilu-striral Iv. Vavpotič. Druga izdaja 1922. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Str. 152. Cena 12 Din broš., po pošti 1 di-nar več. »Tolovaj Mataj« in druge slo-venske pravljice, ki jih je med vojno izdal Fr. Milčinski, so zbudile tako pozornost in priljubljenost, da so bile v kratkem

razprodane. Sedaj je izšel II. natis v novi opremi. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadruzi v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Jugoslovansko akademsko glasbeno društvo »Mladost« iz Zagreba v Sloveniji. Akademiki v Zagrebu že dolgo vrsto let gojijo koncertno petje. Njihov predstavnik je glasbeno društvo »Mladost«, ustanovljeno leta 1900., ki je tekom svojega 22letnega delovanja priredilo nad 400 koncertov v raznih mestih Jugoslavije, kakor tudi izven mej naše domovine. Leta 1903. se je udeležilo društvo kronanja kralja Petra I. v Belgradu. Leto za tem pa je sodelovalo na Vseslovenskem študentskem kongresu v Sofiji. 50letnice praškega »Hlahola« se je leta 1911. udeležila tudi »Mladost« ter priredila potem koncerte po vseh večjih mestih današnje Češkoslovaške. Za vse to svoje kulturno in nacionalno delo pa je bilo društvo početkom svetovne vojne razpuščeno od madžarske vlade kot nepotrebno in za obstoj države nevarno. Po osvoboditvi in zedinjenju pa je društvo svoje delovanje začelo še silneje ter priredilo v tej kratki dobi nad 40 koncertov samo izven mej naše države, tako v januarju v 8 največjih poljskih mestih. Umetniška kvaliteta zbora »Mladosti« je velika, kar pričajo številne ocene raznih tu in inozemskih časopisov oziroma kritikov. Moški zbor »Mladosti« šteje danes 45 pevcev, ki prirede koncert v ponedeljek, 22. maja v Ljubljani.

Država. Osmo javno predavanje Zvonimirja Bernota, glavnega urednika »Napreja«: »O državi«. Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi na daljši govor, vendar ne nad 10 minut. — Petek, 19. maja 1922. Velika dvorana »Mestnega doma« v Ljubljani. Začetek točno ob 20., konec najpozneje ob 22. — Cena vstopnicam običajna. V dvorano pristop od desne strani poslopja.

= **Denarni trg.** (Zagreb, 17. maja.) Ameriški dolar 67 Din, 100 nemško-avstrijskih kron 0.80 Din, češkoslovaška krona 1.30 Din, napoleonidor 225 Din, nemška marka 0.26 Din, italijanska lira 3.58 Din.

= **Žitni trg.** (Novi Sad, 16. maja.) Kilogram pšenice 3,80 Din, kg koroze 2,75 Din, kg ovsu 2,90 Din, kg moke (štev. 0) 5,38 Din. — Kg svinjske masti 21 Din.

UTRINEK.

Povojna demokracija, kakršno so patentirali kapitalisti, se jim ne zdi varna, dokler živi zadnja delavska organizacija v deželi. Kapitalisti se bi počutili najbolj srečne, če bi mogli navaditi delavce na oves in seno. Potem bi bila demokracija na varnem...

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ)

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Morska trava za modroce

v vsaki množini se dobi najceneje pri **SEVER & KOMP.**, Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Za
2 dečka in 1 deklico
(7-13 let)

iščem popolne oskrbe. Ponudbe pod »Moderna vzgoja« na upravo »Napreja«.

»TRIBUNA«

tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovu, emajliranje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

NAKUPOVALNA ZADRUGA

P. Z. Z. O. Z.

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 33 (»BALKAN«)

UVOZ

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno specerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki.

IZOZI

Telefon 836. Brzjavni naslov: Nakupovalna Ljubljana. Čekovni račun št. 10.473.

The »OLIVER« najboljši in najcenejši pisalni stroj.

Zastopstvo in zaloga: IVAN GAJŠEK, papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Ogrska Salama

Mesnega oddelka
Gospodarske zveze v Ljubljani

je pravkar dozorela.
Izdelek je prvovrstnega okusa.
Razprodaja počenši s 15. majem
kg po Din 64.—
V poštnih zavitkih od 5 kg dalje.

Delniška glavica:
K 20.000.000.—

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6.500.000.—

Podružnice:
Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

== Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1. ==

Telefoni št. 146, 458.

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje. **ESKOMPTNA.**